

ONGEKWALIFICEERDE UITSTROOM

EXPERTISECENTRUM ONDERWIJSINNOVATIE

Onderzoeksgroep thema's en projecten in het onderwijs

kerlijne.chanterie@vives.be

www.projectmaker.be

VIVES - campus Torhout

Ongekwalificeerde uitstroom

Vertrouwd met:

INLEIDEND

Onderwijs

Vragen

- ✓ risicofactoren eigen aan jongeren/omgeving
- ✓ cijfergegevens nationaal (en internationaal)
- ✓ (curatieve) initiatieven voor 18+

jongere en omgeving als uitgangspunt

ONDERWIJS?

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Vragen

- uitgangspunten onderwijs
  - democratiserend
  - emanciperend
  - ...

- 1/8 OU
- (d)bso: 20% à 25% OU

- mentaal afhaken niet zichtbaar

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Vragen

- 2/3 jongeren OU
  - 'gekende' risicofactoren
  - zittenblijven
- 1/3 jongeren OU
  - vrij stabiele leefomgeving
  - 'normale' schoolloopbaan

Welke onderwijsfactoren spelen een rol?

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Vragen

AANDACHTSPUNT:

Focus presentatie (d)bso-leerling

- procentueel grootste aantal OU
- meest kwetsbare groep (cf risicofactoren)

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

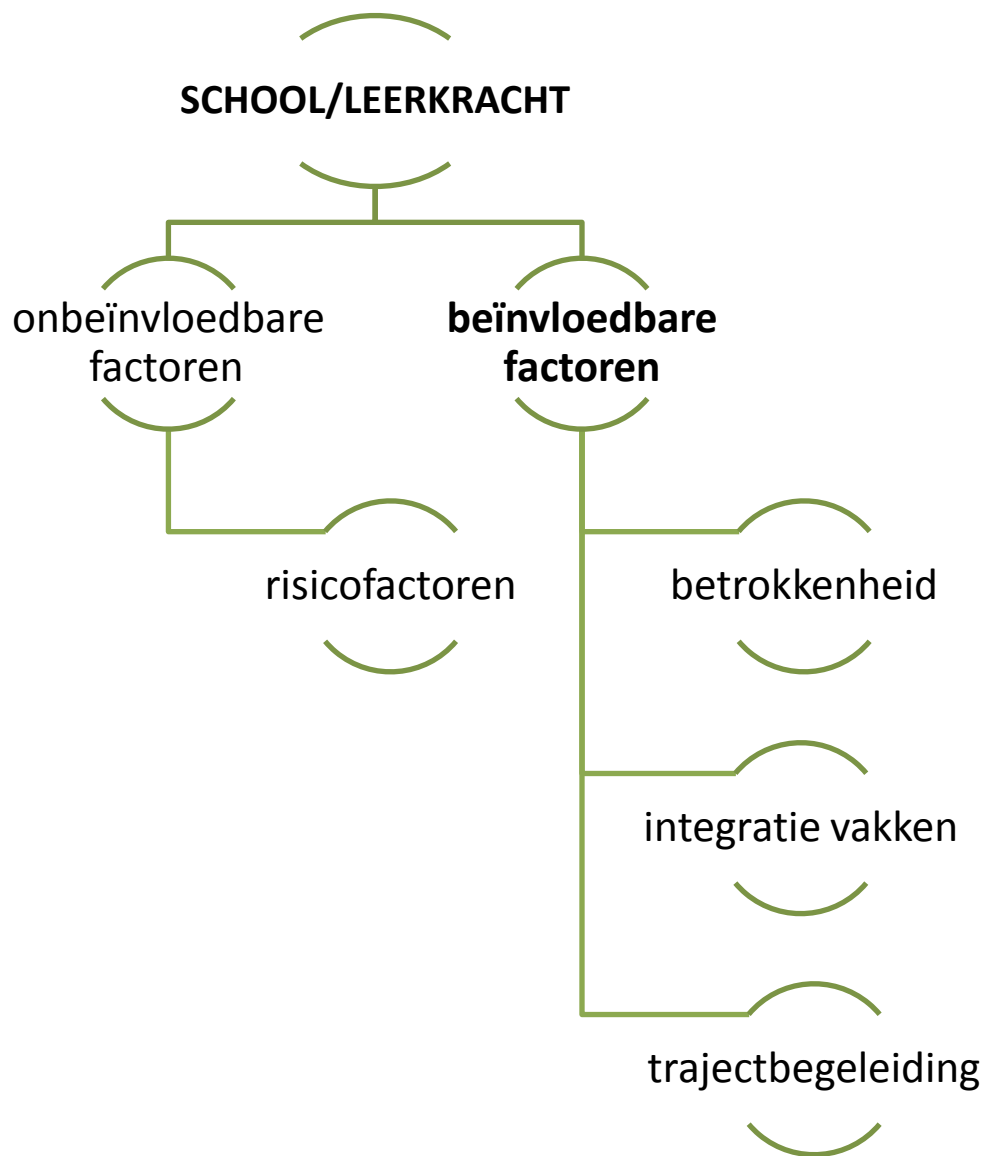
cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

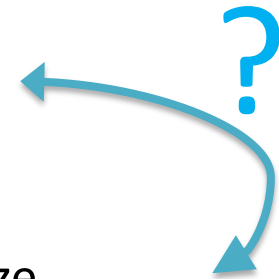
Andere factoren

Vragen

COGNITIEVE BETROKKENHEID

leerdoelen stellen, zelfregulerend vermogen

- welke waarde hecht de lln aan de vorming
  - identificatie met opleiding
  - identificatie met beroep
- (d)bso vaak negatieve keuze
- (d)bso groep met grootste aantal OU

Ongekwalificeerde uitstroom

GEDRAGSMATIGE BETROKKENHEID

Participatie in schoolgebeuren, meewerken klas

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

- frustration – selfestem model (Finn, 1989)

Vragen

Laag presteren

Problematisch gedrag

Zelfvertrouwen daalt

Weinig gedragsmatige betrokkenheid

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

WAT NU?

Cognitieve betrokkenheid
Gedragmatige betrokkenheid

Emotionele betrokkenheid?

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

EMOTIONELE BETROKKENHEID

nieuwsgierigheid, interesse, waardering door Ik

- positief effect op cognitieve en gedragsmatige betrokkenheid
- leerling waarderen/kennen als persoon (pedagogische tact, STEVENS, 2013)
- 80-20 regel (LEFEBRE, 2013)
  - opvoeder
  - inspelen op leefwereld leerlingen
  - activerend lesgeven

VOORBEELDEN BETROKKENHEID

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

pav?

- Voorbeeld 1: stagiair pav versus mentor pav
- Voorbeeld 2: theater Lennerd en Dries
- Voorbeeld 3: leerkracht pav VTI

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

KEUZES ONDERWIJSLOOPBAAN

- onderwijsaanbod omgeving
- beeld/status van beroep/sector
- onderwijs: informatie en advies
  - te weinig leren kiezen
  - voldoen de keuzemogelijkheden: vaste pakketten (vb Maarten)
  - te weinig trajectbegeleiding
- B- en C-attesten → negatieve keuzes
  - betrokkenheid?
  - school social capital → emotionele betrokkenheid?

Ongekwalificeerde uitstroom

INTEGRATIE?

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

- technische vakken
- praktijkvakken
- algemeen vormende vakken

Vragen

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

KLEINERE KANS OP OU

- betrokkenheid
- onmiddellijke bruikbaarheid beroepsopleiding zichtbaar

GROTERE KANS OP OU

- zittenblijven
- scholen verstedelijkt gebied
- aandeel niet-westerse allochtonen
- enkel bso-school (vmbo Nederland)

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

ONDERWIJS

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

Vragen

SCHOOL DROP OUT

=

GELEIDELIJK PROCES

Mix aan factoren

schoolkenmerken

omgeving jongere

kenmerken jongere

Ongekwalificeerde uitstroom

Inleidend

Onderwijs

Betrokkenheid

cognitief

gedragmatig

emotioneel

Andere factoren

VRAGEN

- Hoe betrokkenheid (risico)leerlingen verhogen (cf. mentaal afhaken)?
- Bieden huidige structuur/toekomstige hervormingen voldoende mogelijkheden?
- Samenwerking onderwijs en sociale organisaties (expertise v/d laatste!)?
- Meer nadruk op preventief werken i.p.v. huidige meer curatieve visie?
- Maatschappelijke visie op OU – vaststelling i.v.m. dbso/cijfermateriaal

Bibliografie

- BEEKHOVEN, S., DEKKERS, H. (2005) Early school leaving in the lower vocational track: triangulation of qualitative and quantitative data. *adolescence*, vol.40,no.157, pp. 197-213.
- DE RICK, K. (2010). Bedrijven en onderwijs: partners voor een beter TSO en BSO. Speerpunten voor gezamenlijke actie. HIVA-K.U.Leuven, 69blz.
- DE WITTE, K. e.a. (2013). The Impact of Institutional Context, Education and Labour Market Policies on Early School Leaving: a comparative analysis of EU countries. *European Journal of Education*, Vol. 48, No. 3, 2013, pp. 331-345.
- LAMOTE, C. (2011). Less succesful pathways through secondary school: grade retention and drop-out. Doctoral project. 65blz.
- LESSARD, A. e.a. (2008). Shades of disengagement: high school dropouts speak out. *Social Psychology of Education*, Vol.11(1), pp.25-42.
- TRAAG, T., VAN DER VELDEN, R.K.W., (2007). Voortijdig schoolverlaten in het vmbo. De rol van individuele kenmerken, gezinsfactoren en de school., Centraal bureau voor de statistiek, sociaaleconomische trends, 2^e kwartaal 2007, pp. 16-22.
- VAN UDEN. J., (2010). Studentbetrokkenheid: voorspeller van studiesucces bij mbo-studenten., in vakblad voor opleiders in het gezondheidszorgonderwijs, nr 10, april 2010, pp. 3-7.